

Families als katalysator voor verandering

Familieleren

in Engeland krijgen kansarme families een nieuw perspectief door het 'familieleren'.

DOOR: CLARE MEADE EN KAREN FAIRFAX-CHOLMELEY - Hoe je het ook wendt of keert, we zijn een product van de omgeving waarin we opgroeien. Daar hoort de plek waar en de personen tussen wie we opgroeien bij. De kansen die kinderen krijgen, hangen af van de manier waarop hun familie, de omgeving en voorzieningen als opvang en school op kinderen reageren.

Kinderen doen binnen de familie hun eerste leerervaringen op. Ze zien de omgeving allereerst door de ogen van familieleden. Dit kan de ontwikkeling van kinderen positief of negatief beïnvloeden, net als hun toekomstverwachtingen. In streken met een hoge werkloosheidsgraad en veel armoede, stellen Britse scholen vast dat kinderen van zeven jaar al overtuigd

zijn dat ze nooit werk zullen hebben, omdat hun vader en grootvader ook werkloos zijn.

'Familieleren' is een middel om deze cirkel te kunnen doorbreken. Als we ambities bij mensen willen veranderen, moet dat gebeuren binnen de families, in alle generaties. Zulke intergeneratiele programma's hebben leerdoelen voor volwassenen en kinderen, waardoor familieleren een brug kan zijn tussen thuis leren (informeel) en leren op school (formeel). De generaties leren van en door elkaar omdat ze thuis een gemeenschappelijke ervaring delen. Wat kinderen in school leren, kunnen ze bovendien toepassen binnen de familie. Het is een actief leerproces, dat participatie en probleemoplossing stimuleert.

De houding van ouders tegenover hun eigen ambities en die van hun kinderen bepaalt ook de toekomstvisie van de kinderen. Het bepaalt wat ze op lange termijn willen leren en verwezenlijken. Daarom erkent de Britse overheid het familieleren steeds meer als een middel om sociale thema's

en gelijke kansen te stimuleren. Sommige leerprogramma's richten zich specifiek op geletterdheid, taal of rekenen. Het beste familieleermodel gaat uit van rijkdom: van de kennis en culturele rijkdom binnen families, en gaat niet uit van tekortkomingen. Onderzoekers benadrukken keer op keer hoe het familieleren het vertrouwen van deze ouders weer opkrikt en hun sociale netwerk laat uitbreiden.

Door informatie over de familieachtergrond te delen, kunnen we ook contexten beter begrijpen. Het uitwisselen van verhalen binnen families en gemeenschappen geeft kinderen immers het gevoel dat ze erbij horen. Ze ontwikkelen hun identiteit en dat proces brengt de gemeenschap dichter bij elkaar. Elke 'leerling' kan het leerproces koppelen aan eigen (vroegere) ervaringen. Hij deelt het proces met andere generaties, zodat ze het samen kunnen herinterpreteren in een bredere context. Dit brengt de tijd, de kijk op de familie en de invloed uit de gemeenschap samen. Door samen te leren ontstaat er een 'lerende familie'. De combinatie van aanmoediging en betrokkenheid bij het leerproces, versterkt de ambities en leidt tot permanente veranderingen in de betrokkenheid van ouders bij het leerproces van kinderen. Deze twee elementen zijn essentieel om families een zekere veerkracht te geven, om een goede sfeer binnen de gemeenschap te creëren en om te streven naar economische welvaart en sociale cohesie.

Clare Meade en Karen Fairfax-Cholmeley werken bij het National Institute for Adult Continuing Education (NIACE) • Karen.Cholmeley@niace.org.uk.

Familieleren in Scarborough, North Yorkshire

In Scarborough, in het noordoosten van Engeland, zijn er drie grote problemen binnen kansarme groepen: alcoholisme, tienerzwangerschappen en bendevoorming.

Het overgrote deel van de volwassenen is werkloos of uitkeringsgerechtigd. Er zijn ook heel wat mensen met psychische problemen. Door te focussen op dit familieleren, moet het vertrouwen terugkeren en moeten de mensen zin krijgen om een kwalificatie te behalen. De kinderen komen in kleine groepjes samen met leerkrachten en volwassenen en werken met educatieve spelletjes. Caroline Burnell is Coördinator Familieleren bij de North Yorkshire County Council's Adult Learning Services in Scarborough. Ze zegt dat deze benadering voor een soort 'kameraadschap' zorgt. Ouders delen dezelfde problemen: 'Ze erkennen dat de leerdagen op school zinvol zijn. Ze hebben voldoende vertrouwen ontwikkeld om hier langs te komen voor een kop koffie en een praatje.'

Info: caroline.burnell@northyorks.gov.uk

Een opleiding voor tweetalige families in Manchester

De Manchester Adult Education Family Literacy Language and Numeracy Service heeft een cursus voor tweetalige families ontwikkeld. Ouders wonen een aantal ontmoetingen bij in de Hulme Library en voeren thuis een aantal activiteiten uit met de kinderen. De cursus heeft vooral aandacht voor de veranderingen in de lokale gemeenschap gedurende de afgelopen 50 jaar. Aan de deelnemers worden suggesties gevraagd om hun omgeving leefbaarder te maken. Dit initiatief begon oorspronkelijk met verhalen en foto's van de deelnemers. Het proces is uitgebreid naar het lokale archief, vol verhalen van mensen en plaatsen.

Info: s.royds@manchester.gov.uk